

Δείκτης Αξιολόγησης 3.1: Ανάπτυξη και εφαρμογή διδακτικών πρακτικών

ΤΟΜΕΑΣ 3: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Περιγραφή:

Ο δείκτης αυτός αναφέρεται στις διδακτικές πρακτικές και πρακτικές παρέμβασης που αναπτύσσονται στη σχολική τάξη. Η ποιότητα της διδασκαλίας και της παρέμβασης επηρεάζεται από παραμέτρους, όπως η ιδιαιτερότητα του γνωστικού αντικείμενου, η δυναμική και οι ειδικές ανάγκες και αναπηρίες του μαθητικού πληθυσμού της τάξης, τα σχολικά εγχειρίδια και η ποιότητα του Προγράμματος Σπουδών. Ωστόσο, βασικές διαστάσεις ποιότητας για την αποτίμηση των διδακτικών πρακτικών και παρεμβάσεων θεωρούνται, μεταξύ άλλων, και: ο σχεδιασμός της διδασκαλίας και της παρέμβασης, η υιοθέτηση διδακτικών μεθόδων και στρατηγικών οργάνωσης της τάξης ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ειδικές ανάγκες των μαθητών και το αντικείμενο της διδασκαλίας, η αποτελεσματική διαχείριση της τάξης με την αξιοποίηση του διαθέσιμου χρόνου και των μέσων διδασκαλίας, η ανάθεση εργασιών ως διαδικασία που συμπληρώνει και προάγει τη διδασκαλία και τη μάθηση. Επιπλέον, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην εμπλοκή των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης, καθώς και στη συμμετοχή τους σε μορφές ενεργητικής και συνεργατικής μάθησης, στοιχεία που αποτυπώνουν την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας και της παρέμβασης.

Σκοπός:

Με τον συγκεκριμένο δείκτη επιχειρείται η αποτίμηση των διδακτικών πρακτικών του σχολείου. Αποτιμώνται παράμετροι που προσδιορίζουν την ποιότητα της διδασκαλίας και της παρέμβασης (σχεδιασμός, μέθοδος, χρήση μέσων, διαχείριση του διδακτικού χρόνου, διαφοροποίηση της διδασκαλίας, χρήση ΤΠΕ και μέσων διδασκαλίας, εμπλοκή του μαθητή στη διαδικασία της μάθησης κ.λπ.), διαπιστώνονται καλές πρακτικές και εντοπίζονται προβλήματα και αδυναμίες.

Ειδικό ενδιαφέρον έχει η συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που αφορούν τον συγκεκριμένο δείκτη σε σχέση με άλλους δείκτες, όπως: Οργάνωση και συντονισμός της σχολικής ζωής, Ανάπτυξη και εφαρμογή παιδαγωγικών πρακτικών και πρακτικών αξιολόγησης των μαθητών, Σχέσεις μεταξύ μελών του Προσωπικού -μαθητών και μεταξύ των μαθητών, Ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και παρεμβάσεων, Αξιοποίηση, υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού κ.ά.

Εξετάζεται επίσης η πιθανή σύνδεση του δείκτη με την ανάπτυξη σχεδίων δράσης στη σχολική μονάδα.

Ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας:

- Σχεδιασμός /δόμηση της διδασκαλίας/παρέμβασης και αξιοποίηση του διδακτικού χρόνου

- Καταλληλότητα και ποικιλία διδακτικών προσεγγίσεων
- Χρήση διαθέσιμου εξοπλισμού και μέσων από εκπαιδευτικούς και μαθητές
- Διάδραση εκπαιδευτικού-μαθητή και ενεργός συμμετοχή του μαθητή στη διαδικασία της μάθησης.

Μέθοδος εργασίας:

Για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών του δείκτη μπορούν να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες μέθοδοι και εργαλεία:

- Αξιοποίηση σχετικών στοιχείων, που αφορούν στα επιμέρους κριτήρια του δείκτη, από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων του Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Συλλόγου Προσωπικού, καταχωρήσεις του σχολείου σε υπάρχουσες βάσεις δεδομένων κ.ά.).
- Παρατήρηση επιλεγμένων διαστάσεων της διδασκαλίας από συνάδελφο ίδιας ή διαφορετικής ειδικότητας. Επανάληψη της διαδικασίας στην τάξη του συναδέλφου με αντιστροφή των ρόλων διδάσκοντα – παρατηρητή. Συζήτηση των δεδομένων που θα προκύψουν.
- Παρατήρηση της διδασκαλίας/παρέμβασης ως προς μια συγκεκριμένη διάσταση του δείκτη και για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (π.χ. 3 διδακτικές ώρες), τήρηση ατομικού ημερολογίου και μελέτη των στοιχείων που θα προκύψουν.
- Συγκέντρωση των απόψεων των μαθητών με ερωτηματολόγιο σχετικά με ορισμένες πτυχές της διδασκαλίας στην τάξη.

Διαθέσιμα στο σχολείο στοιχεία για τη διερεύνηση του δείκτη:

Από το αρχείο του σχολείου (Βιβλίο Πράξεων Διευθυντή, Βιβλίο Πράξεων Προσωπικού κ.λπ.) αξιοποιούνται και συνεκτιμώνται στοιχεία όπως:

- σχέδια ή σενάρια διδασκαλίας (αριθμός, μάθημα, τάξη)
- σχέδια ή σενάρια παρέμβασης (αριθμός, ειδική ανάγκη, τάξη)
- σχέδια εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης (αριθμός, είδος);;;;
- σχέδια προγραμμάτων οργάνωσης συμπεριφοράς (αριθμός, είδος)
- πρόσθετο διδακτικό υλικό που έχει χρησιμοποιηθεί (είδος, μαθήματα, τάξεις)
- χρήση των ΤΠΕ στα μαθήματα (αριθμός διδακτικών ωρών ανά μάθημα και τάξη, τρόποι ένταξης)
- καινοτόμες διδακτικές εφαρμογές που εμπλέκουν ενεργητικά τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία (αριθμός διδακτικών ωρών ανά μάθημα και τάξη, περιγραφή προσεγγίσεων)
- εκπαιδευτικές επισκέψεις (αριθμός, τόπος, σύνδεση με στόχους μαθήματος, δραστηριότητες στο πεδίο).

Ενδεικτικά ερωτήματα διερεύνησης του δείκτη:

	1	2	3	4
Ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει τη διδασκαλία τόσο σε ετήσια βάση όσο και σε επίπεδο ενότητας. Προβαίνει σε συνολική θεώρηση της ύλης και προγραμματίζει τη διδασκαλία των επιμέρους ενοτήτων σε σχέση με τους στόχους του μαθήματος, το χρονικό πλαίσιο και το συγκεκριμένο μαθητικό δυναμικό της τάξης του.				
Οι εκπαιδευτικοί και το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό σχεδιάζουν την ανάπτυξη εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης και προγραμμάτων οργάνωσης συμπεριφοράς τόσο σε ετήσια βάση όσο και σε επίπεδο θεματικών ενοτήτων. Προγραμματίζουν την ανάπτυξη δραστηριοτήτων σε σχέση με τους στόχους του προγράμματος, τα χρονικά πλαίσια και τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών της ομάδας.				
Ο εκπαιδευτικός προετοιμάζει συστηματικά τη διδασκαλία του σε επίπεδο διδακτικής ώρας, καθορίζοντας σαφείς διδακτικούς/ μαθησιακούς στόχους και τους τρόπους επίτευξής τους (π.χ. στρατηγικές διδασκαλίας και οργάνωσης της τάξης, μέσα διδασκαλίας, διδακτικό χρόνο, μεθόδους αξιολόγησης των μαθητών).				
Ο εκπαιδευτικός οργανώνει τον συνολικό διδακτικό χρόνο (σε ετήσια βάση) και αξιοποιεί αποτελεσματικά τη διδακτική ώρα για την υλοποίηση των στόχων και του περιεχομένου του Προγράμματος και των Εξατομικευμένων Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Σπουδών σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών.				
Χρησιμοποιείται ποικιλία διδακτικών μεθόδων ανάλογα με το αντικείμενο διδασκαλίας, τις γνώσεις, το επίπεδο κατανόησης και τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών.				
Χρησιμοποιείται ποικιλία υποστηρικτικών μεθόδων ανάλογα με το περιεχόμενο του εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης και τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών.				
Εφαρμόζονται ποικίλα οργανωτικά σχήματα στην τάξη (διδασκαλία στο σύνολο της τάξης ως ομάδας, εξατομικευμένη διδασκαλία, διδασκαλία με ομάδες εργασίας) ανάλογα με τους στόχους του μαθήματος και τις ανάγκες του κάθε μαθητή.				
Ο έλεγχος, η παρουσίαση και η συζήτηση των εργασιών αξιοποιούνται συστηματικά για την ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής πράξης αλλά και για την εκτίμηση της επίδοσης των μαθητών.				

Ο εκπαιδευτικός αναζητά, οργανώνει και χρησιμοποιεί τα κατάλληλα μέσα διδασκαλίας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Προγράμματος Σπουδών και τις ανάγκες των μαθητών.				
Οι μαθητές χρησιμοποιούν με δημιουργικό τρόπο τον εξοπλισμό και τα διαθέσιμα μέσα κατά τη διάρκεια του μαθήματος.				
Η εργασία και οι δραστηριότητες που ανατίθενται στους μαθητές στην ομάδα υποστηρίζουν και επεκτείνουν τους στόχους των εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης και είναι ανάλογου βαθμού δυσκολίας με τις ιδιαίτερες ικανότητες και δυνατότητες των μαθητών.				
Οι μαθητές συμμετέχουν σε συλλογικές εργασίες και συνεργάζονται αποτελεσματικά σε ομάδες διαφορετικής σύνθεσης και μεγέθους.				
Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης.				
Οι μαθητές συμμετέχουν στο μάθημα, διατυπώνουν προβληματισμούς και υποστηρίζουν τις προσωπικές τους απόψεις.				

Πρόσθετα στοιχεία

Τα μέλη προσωπικού καθορίζουν πρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία και διαμορφώνουν ερωτήματα διερεύνησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείκτη σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της ΣΜΕΑΕ.

Φόρμα αποτίμησης του δείκτη: Ποσοτική αποτίμηση και αιτιολόγηση

Τομέας:				
Δείκτης:				
1	2	3	4	